

ВЪПРОСИ И ОТГОВОРИ ЗА COVID-19

1. Какво е COVID-19? Какво е SARS-CoV-2?

Новият коронавирус за 2019 г. вече е наречен тежък остър респираторен синдром коронавирус-2 (SARS-CoV-2), докато заболяването, свързано с него, се нарича COVID-19.

SARS-CoV-2, беше идентифициран в Китай в края на 2019 г. и представлява нов щам на коронавирус, който не е бил идентифициран по-рано при хора.

2. Откъде идват коронавирусаите?

Коронавирусите циркулират сред животните, но някои от тях влияят и на хората. След като са заразили животни, те могат да бъдат предадени на хора.

Известно е, че широк кръг животни са източник на коронавируси. Например коронавирусът предизвикващ блискоизточен респираторен синдром (MERS-CoV) произхожда от камили, а причинителят на тежкия остър респираторен синдром (ТОРС) от 2002 - 2003 г. произхожда от котки.

Повече информация за коронавирусаите може да намерите на информационния сайт на ECDC.

3. Сравним ли е този вирус със SARS или със сезонен грип?

Новият коронавирус, открит в Китай, е генетично тясно свързан с вируса на ТОРС и изглежда има сходни характеристики, въпреки че данните са ограничени.

ТОРС се появи в края на 2002 г. в Китай и за осем месеца бяха докладвани над 8 000 случаи от 33 страни. През тази епидемия един от десет души, които са се заразили, починаха.

Настоящата епидемия от COVID-19 предизвика през първия месец около 10 000 съобщени случая в Китай в огнището. Впоследствие бяха открити допълнителни случаи в Европа и други страни (виж актуализацията на настоящата ситуация в сайта на ECDC). Към този момент има твърде малко данни, за да се каже със сигурност колко е смъртоносен COVID-19, но предварителните сведения показват, че той е по-малко фатален от коронавируса на ТОРС.

Вирусът COVID-19 и грипният вирус се предават от човек на човек и могат да причинят подобни симптоми, но от друга страна, двата вируса имат известни различия. Все още е много рано да се правят изводи за това как се разпространява новият коронавирус, но предварителната информация показва, че той се предава по същия начин, както ТОРС и някои други пандемични грипни щамове. ECDC изчислява, че всяка година до 40 000 души в ЕС, Великобритания, Норвегия, Исландия и Лихтенщайн умират преждевременно поради причини, свързани с грипа.

4. Колко тежка е инфекцията предизвикана от COVID-19?

Към този момент има все още малко данни, за да се каже със сигурност колко тежък е COVID-19, но предварителните данни показват, че той е по-малко фатален от коронавируса на ТОРС.

5. Какъв е начинът на предаване? Как (лесно ли) се разпространява?

Животните са първоначален източник на вируса, но сега този вирус се предава от човек на човек. Понастоящем няма достатъчно епидемиологична информация, за да се направят конкретни изводи лесно ли се разпространява вирусът между хората. Изглежда предаването е главно чрез дихателни капчици когато хората кихат, кашлят или издишват.

Инкубационният период за COVID-19 (т.е. времето между излагане на вируса и появата на симптомите) понастоящем се изчислява между 2 и 14 дни. На този етап знаем, че вирусът може да се предаде, когато заразените лица проявят грипopodobни симптоми. Все още обаче има несигурност дали леките или асимптоматични случаи могат да предават вируса.

Ако хората с COVID-19 бъдат тествани и диагностицирани своевременно и се прилагат строги мерки за контрол на инфекцията, вероятността от трайно предаване от човек на човек в общността в ЕС е малка. Систематичното прилагане на мерките за превенция и контрол на инфекцията бяха ефективни при контролирането на коронавирусите на SARS и MERS.

6. Защо е имало такова голямо увеличение на случаите, докладвани от Китай от 13 февруари? Изведнъж се влошава епидемията?

На 13 февруари официалната статистика, докладвана от Китай, включва 15 141 нови случая на COVID-19, което представлява най-големият брой случаи, съобщени за един ден от началото на епидемията. Информацията от китайските служители показва, че от 13 февруари е имало промяна в начина на преброяване на случаите. Това включва всички предполагаеми случаи с клинична диагноза пневмония. Тези нови случаи не са непременно лабораторно потвърдени като COVID-19. Като се има предвид това, не можем да сравним броя на случаите, докладвани до този момент, с този нов брой и това не означава непременно, че епидемията се увеличава в Китай.

Медицинска информация

1. Какви са симптомите на инфекция COVID-19

От това, което знаем досега, вирусът може да причини леки грипopodobни симптоми като

- треска
- кашлица
- затруднено дишане
- болка в мускулите
- умора

По-сериозните случаи развиват тежка пневмония, синдром на остър респираторен дистрес, сепсис и септичен шок, които могат да доведат до смъртта на пациента. Хората със съществуващи хронични състояния изглеждат са по-уязвими от тежките заболявания.

2. Някои хора са по-изложени на риск от други?

Обикновено възрастните хора и тези с основни състояния (например хипертония, сърдечни заболявания, диабет, чернодробни заболявания и респираторни

заболявания) се очаква да бъдат изложени на по-голям риск от развитие на тежки симптоми.

3. Има ли лечение за болестта COVID-19?

Няма специфично лечение за това заболяване, така че подходът, използван за лечение на пациенти с коронавирусни инфекции, е за лечение на клиничните симптоми (например висока температура, затруднено дишане). Поддържащата грижа (например поддържаща терапия и мониторинг - кислородна терапия, вливания на течности и прилагане на антивирусни лекарства) може да бъде много ефективна за заразените.

4. Кога трябва да се тествам за COVID-19?

Ако имате

- остра респираторна инфекция (внезапна поява на кашлица и / или възпалено гърло и / или задух),

И

в 14-те дни преди началото на симптомите, вие сте били:

- **в близък контакт [1] с потвърден или вероятен случай на инфекция с COVID-19 или пътуване до район, където COVID-19 се разпространява в общността,**
- **или сте работили или посещавали здравно заведение, където се лекували пациенти с инфекции на COVID-19, трябва да се свържете с вашия лекар по телефона за съвет.**

ECDC разработи насоки как да идентифицира съмнителни случаи и кога да започне тестване:

[1] Близък контакт би бил човек, който живее в същото домакинство като човек, който е бил диагностициран с COVID-19, човек, който е имал контакт лице в лице или е останал в затворена среда със случай на COVID-19, или здравен работник или друго лице, предоставящо пряка грижа за случай на COVID-19, или лабораторни работници, които обработват образци SARS-CoV-2.

5. Къде мога да се тествам?

Ако вашият лекар вярва, че има нужда от лабораторен тест за SARS-CoV-2 / COVID-19, той / тя ще ви информира за процедурата, която да следвате и ще Ви посъветва коя лаборатория може да извърши теста. Специализирани лаборатории в Европа и у нас могат да обработват проби SARS-CoV-2.

Предотвратяване

1. Как мога да избегна заразяване?

Когато посещавате райони с предполагаемо текущо предаване на общността:

- избягвайте контакт с болни хора, по-специално с кашлица;
- избягвайте да посещавате пазари и места, където се обработват живи или мъртви животни;

- спазвайте общите правила за хигиена на ръцете и хигиена на храните;
- измийте ръцете си със сапун и вода ИЛИ използвайте дезинфекционен разтвор на алкохолна основа преди хранене, след използване на тоалетната и след всеки контакт с животни;
- избягвайте контакт с животни, техните екскременти или изхвърляния.

Където и да пътувате, прилагайте общи правила, уреждащи хигиената на ръцете и храните.

2. Какво трябва да направя, ако съм в близък контакт с някой, който има COVID-19?

Уведомете органите за обществено здраве във вашия район, които ще дадат насоки за по-нататъшни стъпки. Ако развиете някакви симптоми, важно е да се обадите на вашия лекар за съвет, споменавайки, че сте били в контакт с някой с COVID-19.

Повече информация е налична на сайта на ECDC.

3. Какви са правилата за дезинфекция / измиване на ръцете?

Миенето и дезинфекцията на ръцете е ключът към предотвратяване на инфекция. Трябва да миете ръцете си често и обилно със сапун и вода за най-малко 20 секунди. Ако сапун и вода не са налични, можете да използвате и дезинфекциращ препарат за ръце на алкохол с поне 60% алкохол. Вирусът навлиза в тялото през очите, носа и устата, така че избягвайте да ги докосвате с неми ръце.

4. Ефективни ли са маските за лице в защита срещу COVID-19?

Маските за лице помагат да се предотврати по-нататъшното разпространение на инфекция от онези, които са болни към други около тях. Маските за лице обаче изглежда не са толкова ефективни в защитата на тези, които не са заразени.

5. Има ли ваксина срещу SARS-CoV-2? Колко време ще отнеме разработването на ваксина?

Понастоящем няма ваксини срещу коронавируса, включително SARS-CoV-2. Ето защо е много важно да се предотврати инфекция или да се сдържи по-нататъшно разпространение на инфекция.

Разработката на ваксините отнема време. Няколко фармацевтични компании работят над кандидатите за ваксина. Ще отнеме месеци, преди някоя ваксина да бъде широко използвана, тъй като тя трябва да премине задълбочени тестове, за да се определи нейната безопасност и ефикасност.

6. Защитен ли съм от COVID-19, ако тази година имах ваксина срещу грип?

Грипът и SARS-CoV-2 са два много различни вируса и сезонната грипна ваксина не би защитила от болест, причинена от SARS-CoV-2.

Въпреки това, тъй като Европейският грипен сезон все още е в ход, грипната ваксина е най-добрата налична защита срещу сезонен грип и не е късно да се ваксинираме.

Каква е настоящата ситуация в ЕС по отношение на COVID-19?

1. Колко подготвена е Европа за COVID-19 и какво прави ЕС?

Европейският център за превенция и контрол на заболяванията (ECDC) поддържа постоянен контакт с Европейската комисия, органите за обществено здраве в Китай и Световната здравна организация (СЗО) по отношение оценката на това огнище. За да информира Европейската комисия и органите за обществено здраве в държавите-членки за продължаващата ситуация, ECDC публикува ежедневни обобщения и непрекъснато оценява риска за гражданите на ЕС. ECDC и СЗО са разработили технически насоки в подкрепа на държавите-членки на ЕС в техния отговор. Европейската комисия осигурява координацията на дейностите по управление на риска на равнище ЕС

2. Имам ли риск от заразяване с инфекция COVID-19 в ЕС?

Тази епидемия се развива бързо и оценката на риска се променя съответно. ECDC непрекъснато оценява риска за гражданите на ЕС и можете да намерите най-новата информация на сайта на ECDC.

3. Защо броят на случаите се увеличава толкова бързо?

Две от основните причини за бързото увеличаване на броя на случаите са, че вирусът се разпространява от един човек на друг и способността за откриване на случаи се подобрява. Ето защо често се наблюдава рязко увеличение на броя на случаите по време на началната фаза на огнище на нововъзникващо заболяване.

На 13 февруари официалната статистика, докладвана от Китай, включва 15 141 нови случая на COVID-19, което представлява най-големият брой случаи, съобщени за един ден от началото на епидемията. Информацията от китайските служители сочи, че от 13 февруари е имало промяна в начина на преброяване на случаите. Това включва всички предполагаеми случаи с клинична диагноза пневмония. Тези нови случаи не са непременно лабораторно потвърдени като COVID-19. Като се има предвид това, не можем да сравним броя на случаите, докладвани до този момент, с този нов брой и това не означава непременно, че епидемията се увеличава в Китай.

4. Колко дълго ще продължи тази епидемия?

За съжаление не е възможно да се предвиди колко дълго ще продължи и как епидемията ще се развива като цяло. Имаме среща с нов вирус и затова остава много несигурност. Например, не е известно дали предаването ще намалее през лятото, както се наблюдава при сезонния грип.

Информация за пътуващите

1. Трябва ли да преразглеждам пътуването до Азия в момента, частно или служебно?

В момента повечето случаи се докладват в Китай, като по-малък брой случаи са докладвани в някои други азиатски страни. Вероятността да се заразите в други страни в Азия съществува и Световната здравна организация препоръчва ограничаване на пътуванията до тези райони. Въпреки това, епидемията се развива много бързо и рискът от инфекция се променя (Вижте сайта на ECDC със списъка с райони с разпространение). Следвайте съветите за пътуване, предоставени от органите за обществено здраве във вашата страна на пребиваване.

2. С какво трябва да внимавам, когато пътувам в чужбина, в страни с регистрирани случаи?

- избягвайте контакт с болни хора, по-специално с кашлица;
- спазвайте общите правила за хигиена на ръцете и хигиена на храните;
- измийте ръцете си със сапун и вода ИЛИ използвайте дезинфекционен разтвор на алкохолна основа преди хранене, след използване на тоалетната и след всеки контакт с животни;
- избягвайте контакт с животни, техните екскременти или изхвърляния.

Където и да пътувате, трябва да прилагате общи правила за хигиена на ръцете и хигиена на храните.

3. Ако наскоро съм пътувал в такива страни и сега имам оплаквания?

Ако сте пътували в страни с разпространение на вируса и в рамките на 14 дни след завръщането си се чувствате зле, имате треска, кашлица или изпитвате задух, трябва:

- Потърсете незабавно медицинска помощ по телефон. Преди да отидете в лекарския кабинет или спешното отделение, се обадете на тях и им кажете за скорошното си пътуване и вашите симптоми.
- Избягвайте контакт с други хора.
- Не пътувайте, докато сте болни.
- Покрийте устата и носа си с тъкан или ръкав (не с ръце), когато кашляте или кихате. Ако имате лесен достъп до хирургични маски за лице, използвайте такава и я изхвърлете безопасно след употреба. Не забравяйте да миете ръцете си след изхвърляне на маска.
- Следвайте подходящи правила за дезинфекция / измиване на ръцете, за да избегнете разпространението на вируса на други хора.

4. Висок ли е рискът от заразяване при пътуване със самолет или на летище?

Ако се установи, че случай с COVID-19 е бил в самолет, хората, изложени на риск, ще се свържат с обществените здравни органи. Ако имате въпроси относно полета, който сте взели, моля, свържете се с местния здравен орган за съвет. Рискът от заразяване в самолет не може да бъде изключен, но в момента се счита за нисък за отделен пътник.

Рискът от заразяване на летище е подобен на този за всяко друго място, където се събират много хора.

5. Какво прави Китай, за да спре тази епидемия? Ефективни ли са тези мерки?

За да ограничат разпространението на вируса, китайските власти са приложили редица извънредни мерки за контрол в цялата страна, включително в провинция Хубей, където е започнала епидемията. Наред с други мерки те отмениха празнуването на лунната Нова година и затвориха кина и тематични паркове, за да осигурят социално дистанциране между хората. В допълнение, за да намалят движението на хора, те прекратиха обществения транспорт и затвориха международното летище Ухан Тянхе. За да наблюдават епидемията, те подобриха своята система за надзор.

Мащабът на тези мерки е безпрецедентен и икономическите разходи за китайската икономика са значителни. Въпреки, че ефективността и ефектите на тези мерки са трудни за предвиждане, се очаква те да ограничат непосредствената вероятност от по-нататъшно разпространение на вируса чрез пътници, които се връщат от провинция Хубей и Китай като цяло.

6. Колко случаи са докладвани от Китай и в кои региони?

Броят на случаите, докладвани от Китай, бързо се развива. ECDC публикува ежедневно актуализации за броя на случаите и починалите, докладвани в/и извън Китай.

COVID-19 - животни и хранителни продукти

1. Какво ще кажете за животни или животински продукти, внесени от Китай?

Поради състоянието на здравето на животните в Китай, по-специално наличието на заразни болести по животните, само няколко живи животни и непреработени животински продукти от Китай са разрешени за внос в Европейския съюз. Няма доказателства, че някое от животните или животинските продукти, разрешени за влизане в Европейския съюз, представлява риск за здравето на гражданите на ЕС в резултат на присъствието на COVID-19 в Китай.

2. Ами хранителните продукти, внесени от Китай?

Както при вноса на животни и животински продукти, поради ветеринарно-санитарната ситуация в Китай, само няколко продукта от животински произход са разрешени за внос в ЕС от Китай, при условие че отговарят на строги здравни изисквания и са подложени на контроли. По същите причини пътниците, влизащи на митническата територия на ЕС, нямат право да носят в багажа си месо, месни продукти, мляко или млечни продукти.

Няма съобщение за предаване на COVID-19 чрез храна и следователно няма доказателства, че хранителни стоки, внесени в Европейския съюз в съответствие с приложимите разпоредби за здравето на животните и общественото здраве, регулиращи вноса от Китай, представляват риск за здравето на ЕС граждани във връзка с COVID-19. Основният начин на предаване е от един човек на друг.

3. Какво ще кажете за контакта с домашни любимци и други животни в ЕС?

Настоящите изследвания свързват COVID-19 с определени видове прилеп, но не изключват участието на други животни. Няколко вида коронавируси могат да заразят животни и да се предадат на други животни и хора. Няма доказателства, че животните-компаньони (например кучета или котки) представляват риск от инфекция за хората. Като обща предпазна мярка винаги е разумно да се спазват основните принципи на хигиена при контакт с животни.